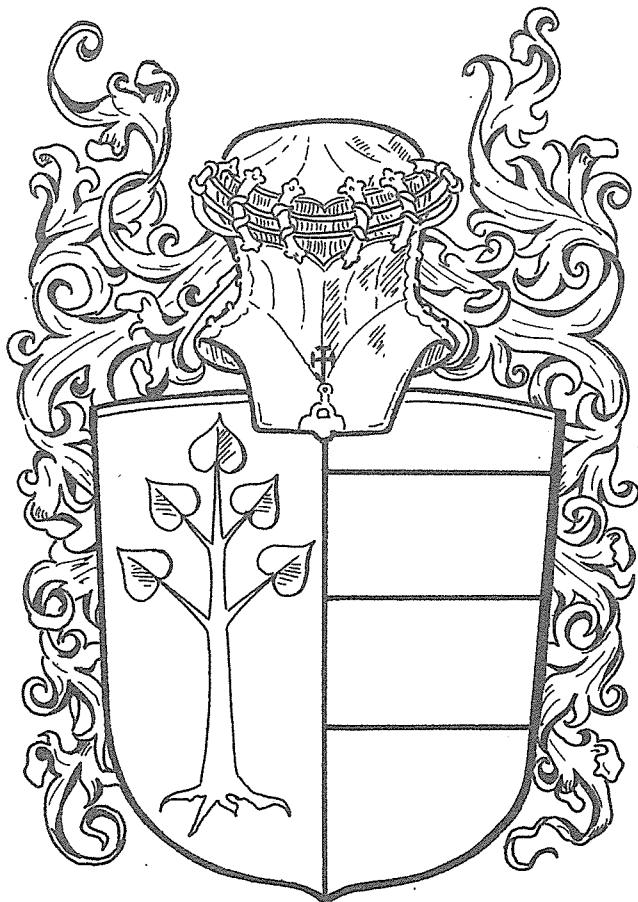

DŮM KULTURY ROH
KRÁLOVOPOLSKÉ STROJÍRNY BRNO

I
N
F
O
R
M
A
C
E

GENEALOGICKÉ
A HERALDICKE

1
—
1982

Nový výbor Klubu

Dne 19. ledna se konala výroční členská schůze GH Klubu, která schválila zprávu o činnosti za rok 1981, udělila absolutorium odstupujícímu výboru, zvolila nového předsedu, členy výboru, revizní skupinu a schválila plán činnosti na rok 1982.

Na programu byla také přednáška PhDr. Jiřího Adámka, Znak města Brna, kterou za nepřítomného autora přednesl JUDr. J. L. Bílý.

Jednání výroční schůze pozdravila za DK ROH KSB s. Sedláčková a za genealogicko-heraldickou sekci Vlastivědné muzejní společnosti v Olomouci s. Talandá.

Po skončení výroční členské schůze se sešel nově zvolený výbor na své první schůzi a funkce byly rozděleny takto :

František Špirk (předseda), RNDr. et PhMr. Jiří Plichta (I. místopředseda, referent pro zájezdovou činnost), JUDr. Jiří L. Bílý (II. místopředseda, ref. pro dokumentační archiv), prof. Věra Vozdková (jednatelka), Ing. Vladimír Svoboda (pokladník), PhDr. Tomáš Krejčík (redaktor GHI) a Vilém Walter (zapisovatel, ref. pro přednáškovou a exkurzní činnost).

Vedoucím revizní skupiny byl členskou schůzí zvolen JUDr. Mojmír Procházka, členy se stali RNDr. František Pícha, a Ing. arch. Josef Křížan.

Znak města Brna

PhDr. Jiří Adámek ve své přednášce, kterou v jeho napřítomnosti přečetl na výroční členské schůzi 19.1.1982 JUDr. Jiří L. Bílý, navázal na celou řadu dílčích studií a článků, které se touto problematikou obíraly a současně podal jejich přehled i kritický rozbor.

Vývoj brněnského městského znaku byl autorem nastíněn a to v nejdůležitějších meznících. Od roku 1315, kdy se objevuje první znaková pečeť až do roku 1494, kdy se změnily tinctury znaku. Pro dějiny města i pro vývoj městského znaku byl významný rok 1646, kdy se Brno definitivně ubránilo Švédům a obdrželo od císaře Ferdinanda III. polepšený znak s říšským orlem. Tento znak pak město užívalo do roku 1934, kdy městská rada rozhodla o opětném užívání starého brněnského znaku.

Těžiště tohoto příspěvku spočívá v objasnění nejnovějších dějin městského znaku, k nimž v důsledku zničení spisovny města Brna z období 1897 - 1943 máme málo pramenů. Jako pracovník Městského archivu v Brně mohl autor přednášky velmi dobře sledovat změny v užívání městského znaku na razitcích a tiskopisech. Na základě nich dospěl k myšlence, že snahy po změně znaku byly již po roce 1918 i když nadále byl užíván polepšený znak. Podařilo se mu dokázat, že starý brněnský znak byl užíván již v roce 1927. Rozhodnutí z 25. května 1934 tedy pouze právně fixovalo již fakticky stav. Ovšem i po tomto datu se ještě vedle

sebe na razítcích a tiskopisech objevuje jak starý znak, tak i znak polepšený.

Přednáška byla doprovázena ukázkami odliků nejstarších pečetí i fotografiemi brněnských památek s městským znakem z dokumentačního archivu GH klubu.

Vývoj malířství a jeho odraz v heraldice

Pod tímto názvem byla uvedena dne 16.2.1982 přednáška Jiřím Hanáčkem, která se na rozdíl od jiných pojednání soustředila ne na malíře jako tvůrce znaků, ale naopak na znaky těchto tvůrců. Právě na rodových a osobních znacích malířů i na jejich životních osudech se autor pokusil demonstrovat vývoj výtvarného umění ve všech jeho historických epochách.

Třebaže malířství patří k nejstarším projevům lidské kultury, obecného rozšíření dosáhlo až v době ranného středověku. Do stejného období klademe i vznik heraldiky. Gotické malířství se projevalo především v nástěnných malbách, deskových obrazech a knižní iluminaci. Malíře z tohoto období neznáme plnými jmény a tudíž nejsou zachovány ani osobní znaky.

V 15. století vzniká reformace, znamenající konec anonymity umělců, kteří začínají chépat prostor v malířství a zobrazovat jiné než náboženské motivy. První dosud zjištěný autentický znak malíře pochází z Vlámska a byl udělen po r. 1439 Rogieru van der Weyden (1400 - 1464): V jeho ztvárnění se snoubí ještě motivy go-

tické s motivy již čistě renesančními. Ze stejné oblasti je i znak malíře madon Gehrarda Davida (1450 - 1523). Německá po- doba renesance - reformace - nám zanechala znaky takových mistrů, jako byli Albrecht Dürer (1471 - 1528), nobilitovaný 1512, o 4 roky mladší znak Hanse Burgkmaira (1437 - 1531) a Lucase Cranacha st. (1472 - 1553), udělený r. 1506.

Z vrcholného období renesance v Itálii byl doložen znak geniálního sochaře a malíře Michelangela Buonarrotiho (1475 až 1564) z roku 1514.

V 16. století se objevuje nový univerzální styl - barok se svým nepřirozeným zdrojem osvětlení, křivkou a citovou nadsázkou. Podrobněji byly uvedeny specifické projevy baroka v jednotlivých evropských zemích, jež byly dokumentovány znaky těchto mistrů:

Z Flanderška byl uveden znak Petra Pavla Rubense (1577 - 1640) z r. 1624, portréisty Antoona van Dycka (1599 - 1641) a selského malíře Davida Tenierse ml. (1610 - 1690). Anglické baroko bylo zastoupeno znakem Petra Lelyho (1618 - 1680), klasický projev baroku ve Francii znakem rytce Jacquesa Callota (1592 - 1635).

Zlatý věk španělského malířství do- kládala rekonstrukce znaku Velázqueze (1599 - 1660), Z domácího českého prostředí byla uvedena jména Karla Škréty (1618 - 1674) a jeho rodový znak, a dále znaky Jana Kryštofa Lišky (1650 - 1712) a Václava Hollara (1607 - 1677).

Zvláštní odnož baroka - rokoko - dokládal znak benátského malíře Francesco Guardiho (1712 - 1793). Významný podíl anglického malířství v uměleckém proudu 18. století byl podtržen uvedením znaku sira Joshuya Reynoldse (1733 - 1792).

Konec tohoto století znamená ústup ke klasicismu a spolu s nástupem Napoleona k moci i vznik empíru. Tento sloh i úpadková forma napoleonské heraldiky byla vysvětlena na znaku Jacquesse Louise Davida (1748 - 1825), podle udělení z r. 1808.

19. století je návratem k dřívějším malířským stylům a nevytváří žádný univerzální sloh. Impresionismus - šokující sloh konce století zastupoval rodový znak Henri de Toulouse-Lautreca (1864 - 1901).

20. století s převažujícím republikánským státním zřízením již nepřináší šlechtické nobilitace. Přesto však některí umělci se k heraldice vracejí a přijímají osobní znaky, mající původ v kamenných značkách starých mistrů. Jako příklad byl uveden znak národního malíře Mikoláše Alše (1852 - 1913).

Ke všem vývojovým stylům malířství byly uvedeny jejich hlavní atributy, u jmenovaných malířů stručně životopisy a význam jejich díla. Barevné znaky pak byly komentovány některými zásadami i zvláštními projevy heraldiky v jednotlivých zemích.

Erbouvník moravské šlechty
Tomáš Krejčík

Snad každý, kdo se probíral heraldickými prameny 2. poloviny minulého století, se setkal se signaturou Ernesta Krahla, který spolu s H. G. Ströhlem patřil k umělcům, kteří dali heraldické tvorbě té epochy specificky ucelenou podobu. E. Krahl byl nejvýznamnějším představitelem heraldické dynastie Krahlu.

Narodil se 26. října 1858 v Drážďanech, kde se s ním setkáváme v letech 1872 - 1873 v řadách posluchačů tamníjší umělecké akademie. Poté byl krátkou dobu zaměstnán jako malíř porcelánu ve světoznámé mišenské porcelánce. Dlouho tam však nezůstal. Příklad jeho strýce Karla Krahla a lesk Vídňě jej z poklidné Mišně přivedl do hlavního města monarchie. Stało se tak v březnu 1877 a hned po svém příchodu začal navštěvovat školu uměleckých řemesel, na níž ukončil studium v červnu 1882. K jeho učitelům patřili Sturm, A. Berger a F. J. Laufberger. Není vyloučeno, že posledně jmenovaný je totožný s malířem, uváděným v jedné erbovní listině z roku 1859.¹ V roce 1883 ho nakrátko přivedla jeho snaha o sebezdokonalování do Berlína, kde navštěvoval ateliér tehdy známého malíře E. Döplera. Tento pobyt měl na zrající umělce zásadní význam pro jeho další umělecké působení.

Pobyt v Berlíně však netrval dlouho, již v září 1883 se E. Krahl vrátil do

Vídně, aby vstoupil do ateliéru svého strýce Karla Krahla, známého genealoga a heraldika. Zde se tedy E. Krahl dostal definitivně do styku s heraldikou, která tak výrazně poznamenala jeho další uměleckou činnost. V roce 1885 se stal dopisujícím členem vídeňského Adlera a později byl činný ve spolku sběratelů ex-libris.

V roce 1891 převzal po svém strýci Karlovi Heraldický institut, zaměřený především na tvorbu příležitostné grafiky. V roce 1892 byl jmenován c. k. dvorním malířem erbů a v roce 1904 získal titul dvorního rady, zejména jeho úřad dvorního malíře erbů mu zaručoval spolupůsobnost při vydávání šlechtických diplomů a průb, vývodů atd. Heraldický institut vytvořil v té době řadu heraldických ex-libris, pozvánek, adres a příležitostních tisků, jeho rozsáhlé dílo bude jen stěží kdy sepsáno. Zemřel 26. listopadu 1926 a po jeho smrti převzal vedení Heraldického institutu jeho syn Karel Ernst (nar. 20. prosince 1898, zemř. 20. září 1957), který pokračoval v otcových výtvarných tradicích, ale jeho urovнě již nedosáhl.²

Zdálo by se, že není nutné se na toto místo zabývat cizím autorem, který měl sice mezi českou a moravskou šlechtou řadu zákazníků, ale jehož vztahy byly k českým zemím náhodné, zvláště uvážme-li, že nemáme dosudatečně zpracovány ani naše heraldické autory té doby.

Při svém postavení ve výtvarné heraldice však E. Krahl ovlivňoval tvorbu

jiných malířů a byl předním představitelem onoho výtvarného pojetí heraldiky, do něhož musíme zařadit i našeho Vojtěcha Krále. Virtuosita jeho heraldické kresby byla tak podmanivá, že jen výjimeční jedinci se dovedli tomuto slohu vymknout.

Svou kresebnou dovednost měl E. Krahel podloženu studiem dochovaných starých heraldických památek. Své zásady při tvorbě výtvarného pojetí erbů formuloval v krátkém, ale výstižném článku, polemicky zaměřeném proti heraldické tvorbě, nedostatečně zakotvené na poznání autentických památek.³

Práce E. Krahla (obdobně i H. G. Stöhla) a jeho dalších současníků můžeme nazvat obdobím historických slohů v heraldice. Tak jako i ostatní výtvarné umění ovládlo napodobování starých vzorů, proniklo toto výtvarné cítění asi od 50. let 19. století i do heraldiky. Je třeba říci, že na poč. 20. století se toto pojetí stává konzervativním. Je příznačné, že ex-libris, vyšlá kolem roku 1900 z Krahlova institutu, mají bohatou secesní výzdobu, ale erb není podán v tomto výtvarném slohu. Přitom jiní umělci dovedli i secesní pojetí vzniknout heraldickým kompozicím.

Dobrým pramenem pro poznání jeho díla je soubor více než sta erbů moravské šlechty a majitelů statků z roku 1888, tedy z doby, kdy se Krahlov sloh ještě vyvíjel. V tom roce totiž věnovala moravská šlechta panovníkovi album moravských hradů a zámků k jeho vladarskému jubileu. Je charakteristické pro

smyšlení morevských "torryù", že soubor 234 fotografií interiérů a exteriérů moravských šlechtických sídel, což byl na svou dobu čin dosti moderní, nechali doplnit heraldickou výzdobou.

Zhotovením heraldické části byl pověřen Heraldický institut a většinu kreseb vytvořil E. Krahl, signaturu druhého umělce se mi nepodařilo určit. Práce byla hotova během 74 dní a Krahl za ni účtoval 1 700 zl., celkové náklady činily 15 000 zl. Exemplář určený císaři byl ručně kolován a zdoben zlatem a stříbrem, kromě toho byly vydány svazky pro pořizovatele alba, které dnes představují vzácnou bibliofilii.

V knihovně Moravské galerie v Brně je uložena původní verze kreseb, protože jedním z iniciátorů a odborných poradců byl A. Prokop, tehdejší ředitel uměleckoprůmyslového muzea. Ten také ještě jednou využil kreseb a publikoval je ve svém díle o umělecko-historickém vývoji na Moravě.⁴

Vytvořený soubor kreseb ukazuje, že E. Krahl v té době bravurně zvládl techniku kresby a že znal řadu předloh a pramenů. Ty však eklekticky střídaly, takže vedle pozdněgotických tvarů se setkáváme s renesančními roloverky a barokními kartušemi. Převažují vzory barokní a renezanční, s gotikou se setkáváme jen vyjímečně.

I přes tyto výtky si musíme uvědomit, že Krahlův styl, který se neubránil jisté povrchnosti při přejímání starých vzorů,

byl jednou z nutných etap výtvarného vývoje heraldiky na přelomu 19. a 20. století.

V příloze uvádím erby podle původního řazení: arciv. Albrecht, arcivév. Alžběta (aliance Habsburg a Habsburk-Este) -arcivév. Evžen, arcivév. Rainer, Jan kníže z Lichtenštejna, Pavel František svob. pán z Badenfeldu. František Josef kníže u Auersperku, augustiniánský klášter na St. Brně, Alfréd svob. hán Baillou, Richard svob. p. Baratta-Dragoni, dr. František S. Bauer, biskup brněnský, Henriette hr. Bellegarde, roz. hr. z Larisch -Mönnich (al. erb). Zikmund hr. Berchtold, Karel hr. Blankenštajn, Edmund Bočár ze Stražiska, Jan rytíř Chlumecký, Viktor hr. Chorinský, Emanuel kn. Collalto San Salvatore, Klotilde hr. Clam-Callas, roz. hr. z Ditrichštejna (al. erb), Bedřich, říš. svob. pán z Dalberka, ustav šlechticen v Brně, Jindřich hr. Daun, Artur hr. Desfours-Walderode, Alexandra kn. Dietrichstein-Mensdorf-Pouilly (al. erb), dominikánský konvent v Znojmě, Jan z Dormitzer, Guido hr. Dubský, Rudolf svob. pán z Eichendorffu, Josef svob. pán z Eichhoffu, August hr. Fries, Egon landkrabě z Fürstenberka, kardinál Bedřich z Fürstenberka, arcibiskup olomoucký, Július rytíř z Comperz, Max Filip rytíř z Comperz, Gabriel říš. rytíř z Gudenus, David rytíř z Guttmann, Ifigenie hr. d' Hancourt, roz. svob. paní ze Siny (al. erb), Alfréd hr. Harrach, Jindřich hr. z Haugvitz, Gabriela kn. z Hatzfeld-Wildenberk, roz. hr. z Ditrichštejnu (al. erb). Leopold Haupt z Buchen-

rode, Ludvík a Zikmund hr. z Herberštejna, Therese hr. z Herberštejna, roz. hr. z Ditrichštejna (al. erb), Pavla Hevin de Navarre (al. erb), Ferdinand hr. z Hompesch, Kuno, říš. svob. pán z Honrichs, František svob. pán z Hopfen, býv. fideikomis Kauňitz-Rietberk, Eduard hr. Kuen-Belasi, Evžen hr. Kinský, Alfréd svob. pán z Kleinu, Bedřich Vilém svob. pán z Kleinu, Alexandr a Gustav hr. Kalnoky, svob. p. z Köröspatack, Albrecht hr. z Kaunic, Mořic svob. p. Königsawter, Karel Egon Kölář z Laschkau-Leschan, Max svob. pán Kübeck, Jiří hr. Larisch-Mönich, Arnošt hr. Laudonu, Karel svob. pán Lederer, Leopoldine kn. z Lobkovic, roz. z Lichtenštejna (al. erb), Vladimír hr. Loghetti, Gabriela hr. Lovatelli-Ugarte (al. erb), Antonín hr. Magnis, Alfons hr. Mensdorf-Pouilly, Vladimír hr. Mitrovský, premonstrátsky klášter v Nové Říši, Josef hr. Niempsch, sv. pán z Fürstu, Alexandr markrabě z Pallavicini, Karel svob. pán z Palam, Angelo ryt. Piccioni, Leopold hr. Podstatský-Lichtenštejn, Emil ze Schnapper, Karel a Karel Max hr. Seilern-Anspang, Theodor hr. Podstatský-Thonsern z Prusinovic, benediktinský klášter v Rajhradě, Adéle vév. Carban-Pontevès, roz. hr. Kálnoky (al. erb), Hugo František kn. Salm-Reifferscheidt-Krautheim, Oto hr. Serényi, Leonie, svob. paní Skrbenská-Bodenfeld (al. erb), Société de civile de Waetin a Bruxelles, Marie Ferdinand hr. Spiegel, Luitgarde hrab. Stadnitzka, roz. hr. Mniszek (al. erb), Ferdinand ř. ryt. ze Sternbachu, Leopold hr. Sternberk, Rudolf svob. pán Stillfried-Ratěnic, Günter hr. Stollberg, František hr. Silva-Taroucda,

Emil ratíř Tersch, Emil z Tauber, Mořic
nyt. z Teuber, c.k. Tereziánská ryt. aka-
demie, Leopoldina hr. Thun-Hohenštejn,
roz. hr. z Lamberka (al. erb), Lamoral
princ Thurn-Taxis, Antonie princezna Thurn-
Taxis, roz. hr. Schaffgotsche (al. erb),
Ferdinand hr. Trautmannsdorf, Felix hr.
Vetter von der Lilie, Josef hr. Valdštejn-
Vartenberk, Ernst hr. Wallis, Antonín hr.
Widmann-Sedlnický, Rudolf hr. Vrbna, Gab-
riela hr. Zierotin-Almásy (al. erb).

Poznámky:

1. T. Krejčík, K soupisu malířů erbovních
listin I., Heraldická ročenka 1978, s.
49-50.
2. Srovn. Adler, sv. 78, 1960, č. 10-12,
s. 176.
3. E. Krahl, Aschenbrödel Heraldik, Monat-
sblatt Adler, č. 385, 1913, Bd. VII,
č. 25, s. 217-220. - Ke Krahlovi též
U. Thieme-F. Becker, Allgemeines Le-
xikon der bildenden Künstler, sv. 21,
1927, s. 408. - O. Mitis, Das Heral-
disch-genealogische Institut Ernst Krahl,
Monatsblatt Adler, č. 342, 1909, Bd. VI,
č. 42, s. 350-351. E. Krahl, Über des
Wappenrecht "Bürgerlicher", Monatsblatt
Adler, č. 314, 1907, Bd. VI, č. 14, s.
138-144. - E. Krahl, Exlibris, Monats-
blatt Adler, č. 275, 1903, Bd. V, č. 35,
s. 220-224 a č. 276, 1903, Bd. V, č. 36,
s. 229-231.
4. A. Prokop, Die Markgrafschaft Mähren
in kunstgeschichtlicher Beziehung, Bd.
4, Brünn 1904, s. 1427-1453.

Ladislav Doubek - Libuše Urbánková a kol.:
Středověké malířství v rukopisech Státního
oblastního archivu v Brně, Brno, 1980

Uvedená práce, která vznikla z iniciativy pracovníků Státního oblastního archivu v Brně, patří k těm bibliofiliím, které slouží k reprezentaci příslušné instituce, takže se s nimi většinou setkáváme jen ve specializovaných veřejných knihovnách. Tato práce vyšla jen ve velmi malém počtu výtisků a v budoucnosti se uvažuje o dotisku podle potřeb archivu.

Bibliofilskému charakteru knihy odpovídá i způsob zpracování. Těžiště práce spočívá v bohaté fotografické příloze, kde barevné fotografie jsou dokladem knihy vlepovány. Tyto jsou pořízeny z výběru malovaných pergamenových obalů zemských desek, částečně jsou pořízeny z výzdoby knihy moravského stavu panského a knihy moravského rytířstva. Práce tímto v podstatě navazuje na knihu Františka Hrubého "Moravské zemské desky z let 1348 - 1642." Význam má též poměrně krátká, avšak obsahově bohatá předmluva, která rozebírá historický význam uvedených památek. Hlavně však pojednává o nich z hlediska uměleckého.

Pokud prohlížíme obsah fotografií, které přitahuje oko každého milovníka umění, zjišťujeme, že badatelský význam mají především pro historika umění a heraldika. Až na vyjimky většina příloh obsahuje barevné znaky přední moravské šlechty. Časový rozsah zemských desek umožnuje ve

zkratce sledovat vývoj heraldického umění po tři a půl století. Taktéž jsou zde poprvé publikovány varianty znaků Salavá z Lípy (znak polepšený o ostrve ve znaku pánu z Lipé) a Žalkovských ze Žalkovic.

Moravské zemské desky nepopiratelně patří mezi prvořadé moravské památky a zasloužily by si soustavnějšího zpracování i po stránce jejich výzdoby. Doufejme, že tato práce je tomu předznamenáním.

jlb

Hanáčkovy heraldické novoročenky

Když jsem koncem roku 1976 obdržel první Heraldickou ročenku brněnského heraldika Jiřího Hanáčka, netušil jsem, že vytrvalost, píle a zanícení pro heraldickou kresbu přetrvá ve vydávání ročenek několik let. Nyní, počátkem letošního roku, jsem sáhl už po šestém svazku této edice, který nese název: "Heraldická výzdoba Nové radnice v Brně - část 2". Brno 1982. Autor přivítal letošní rok dvanácti kresbami kamenných znaků, umístěných v Rytířském sále Nové radnice v Brně. Pokračuje tak v otiskování celého souboru znaků na Nové radnici, který započal v "Ročence na rok 1981".

V letošním svazku popisuje a zobrazuje Hanáček tyto znaky - Kašpara Konase z Vydrí, Bartoloměje Vaneckého z Jemničky a na Valči, Mikuláše z Hrádku, Fridricha z Náchoda; Jetřicha z Kunovic, Hanuše z Hardeka, Tasa Mezerejíckého z Lomnice, Hartmana z Lichtensteina, Marla st. z Žerotína,

Jéna st. z Žerotína, Jana z Boskovic a Čeněka z Lipého. Každý znak je doplněn stručnou biografií jeho držitele. V popisu souboru bude pokračováno i v příštím roce.

Hanáčkovo kreslířské dílo provázelo i několik novoročenek, zhotovených pro jeho přátele s vesměs heraldickými motivy. Čtenáři heraldických časopisů znají jeho kresby otiskované od roku 1973 v bulletinu "Heraldika" Jílové, ve "Zprávách klubu přátel Pardubic", v Guttmanových ročenkách německých lékařů, v časopise "Adler" i jinde. Vytvořil též řadu hodnotných ex libris pro sběratele z Prahy a Brna. I kresba na titulní stránce našeho zpravodaje pochází z Hanáčkovy kreslířské dílny.

Přejeme si, aby Jiří Hanáček vytrval v započatém díle, a aby se jeho kresba se značkou objevovala mezi námi co nejčastěji!

Brno 15.2.

V. Walter

Nad novoročenkami letošního roku

Sešla se mi na přelomu loňského a letošního roku na pracovním stole řada přání štěstí, úspěchů a spokojenosti v tomto roce, v různém grafickém provedení i s různou volbou námětů. Z heraldických novoročenek zdálo se mně slohově nejčistější přání, které vytvořil Z. M. Zenger z Prahy. Zvolil si téma historické i aktuální - letošní sedmisté výročí úmrtí blahoslavené Anežky Přemyslovny, někdy

uváděné jako Anežky české. Byla třetí dcerou českého krále Přemysla Otakara II. a královny Konstancie. Zemřela 2. března 1282.

Jednoduchá perová kresba zachycuje sedící postavu královny na gotickém trůně, držící pedum v levé ruce. Za korunovanou hlavou královny je štit s přemyslovskou orlicí.

Je autorovi ctí, že se drží ve své tvorbě význačných událostí i osob českých národních dějin, které znázorňuje svým osobitým rukopisem, střežící formou heraldických previdel, čistou tenkou linií a jednoduchostí, jak činíval i Zengrův učitel a významný český heraldik arch. B. Štorm. S ukázkami heraldické tvorby Z. M. Zengra se můžeme též seznámit v sešitkové brožurce, kterou spolu s ním sestavil I. Prokop a na kterou jsme upozorhili v předešlém čísle našich Informací.

V. Walter

Deset let Vexilogického klubu

Jediným klubem v ČSSR, který sdružuje zájemce o studium praporů a vlajek, je Vexilogický klub v Praze. Vznikl na počátku roku 1972 z kroužku nadšenců, který se vytvořil, když časopis "Lidé a země" začal otiskovat seriál věnovaný státním znakům a vlajkám. V letošním roce tedy oslavuje Vexilogický klub desetileté výročí svého vzniku a výsledky své práce může již s hrđostí bilancovat.

Hlavním spojovacím článkem více než 120 členů klubu z celé republiky je klubový zpravodaj "Vexilogie", na jehož skromné začátky si dlouholetí odběratelé jílovské "Heraldiky" jistě pamatují. V současné době je klub začleněn pod Obyvodní dům kultury v Praze 3, který též převzal záštitu nad vydáváním zpravodaje, jenž dnes již v souhrnu představuje skoro tisícistránkovou pokladnici informací z vexilogie a státní heraldiky a jehož odborná úroveň je vysoce ceněna všemi předními světovými vexilology.

Desetiletá intenzivní práce Vexilogického klubu je výsledkem pravidelné a dobře organizované činnosti výboru klubu, v jehož čele stojí RNDr. Ludvík Mucha, CSc., známý široké veřejnosti jako autor několika publikací o státních i městských vlajkách. Úroven informací klubového zpravodaje, popularizační činnost (vzpomeneme na účast vexilogů v TV seriálu "Ano-ne") a intenzivní spolupráce se zahraničními vexilogickými organizacemi i s kluby s podobným zaměřením u nás, je zároveň příkladem, jak by takovéto kluby, včetně našeho, měly pracovat.

Z výsledků práce členů Vexilogického klubu je třeba vyzdvihnout vydání vexilogického názvosloví, bibliografický soupis vexilogických pramenů v československých odborných knihovnách či soupis městských vlajek v ČSSR. Hlavní náplní klubového zpravodaje jsou aktualizované informace o nových či změněných vlajkách či znacích nezávislých států i územ-

ních jednotek, monografické články o vývoji vexilogických i heraldických symbolů jednotlivých zemí, informace o vlajkách osvobozenecích hnutí, o historických vlajkách a praporech i původní práce členů klubu, zejména z oblasti studia domácích vexilogických památek. Zpravodaj přináší i informace o činnosti klubu, zprávy o nových knihách a vexilogickém hnutí ve světě, i vexilogické kuriozity.

Blahopřejeme Vexilogickému klubu k desátému výročí jeho činnosti a do dalších let mu přejeme hodně úspěchů při propagaci vexilogie a státní heraldiky u nás. Zájemci z řad našich členů se mohou informovat o podmínkách členství ve Vexilogickém klubu na adresě: Vex. klub při OKD Praha 4, Kalininova 53, 130 00 Praha 3.

-fp-

K šedesátinám Jana Linharta

Nechce se ani věřit, že náš člen a mnohaletý spolupracovník Jan Linhart vstoupil mezi šedesátníky. Známe ho čilého a plného mladistvého zájmu a elánu od roku 1975, kdy se stal členem naší pobočky. Přistěhoval se tehdy do Brna z Nejdku u Karlových Varů, kde byl už od roku 1969 členem pražské Genealogicko-heraldické společnosti. Máme v živé paměti jeho přednášku o genealogii ruských generálů, účastníků bitvy u Slavkova. Četli jsme se zájmem jeho studii o Ferdinandu von Tiesenhausenovi,

mladém křídelním pobočníkovi cara Alexandra, padlém u Slávkova, jehož osud inspiroval spisovatele L. N. Tolstého k vytvoření postavy knížete Andreje Bolkonského v románu Vojna a mír. Známe konečně Jana Linharta jako badatele, který se zabývá studiem historie a genealogie českých a moravských rodů, z nichž ho v současné době nejvíce poutá rod Kouniců.

Jan Linhart se narodil 22. února 1922 v Rudě nad Moravou v okrese Šumperk, kde byl jeho otec učitelem. Rodinná tradice a otcovo působení ovlivnily synovy zájmy, z nichž převládl zájem o historii. Česká učitelská rodina v prostředí převážně německého Šumperska, to přímo formovalo myšlení a čtení mladého Jana. Od roku 1933 navštěvoval Šumperské reálné gymnázium. Po Mnichovu a ztrátě našeho pohraničí musí se Linhartova rodina stěhovat do vnitrozemí. V říjnu 1938 se usazuje v Paloníně u Litovle. Gymnázium ukončuje tedy Jan Linhart roku 1941 v Litovli. Po maturitě navštěvuje ještě rok anglický institut v Brně a po jeho zrušení pracuje v lékárně v Litovli. Tehdy se dostává do spojení s protifašistickým odbojem. V odboji pracoval už dříve otec Jana Linharta a také za svou ilegální činnost zaplatil životem.

Po osvobození v roce 1945 studoval Jan Linhart na vojenské akademii v Hranicích na Moravě, odkud byl vyřazen v roce 1946. Absolvoval ještě dělostřelecké učiliště v Olomouci a až do roku 1951 sloužil

jako dělostřelec. Od padesátých let pracoval jako zaměstnanec Správy státních lesů na Karlovarsku. V roce 1972 ho zákeřná nemoc vyřadila z pracovního procesu, a tak se i s rodinou vrátil roku 1975 na rodnou Moravu, do Brna. Tady v pevném zázemí své rodiny nachází Jan Linhart dobré podmínky pro rozvíjení svých bohatých zájmů a zálib.

Co popřát našemu jubilantovi? Chceme mu říci, že si vážíme jeho práce v našem klubu i v Klubu přátel vojenské historie a v muzejní radě Historického muzea ve Slavkově. Přejeme mu stálé zdraví, hodně osobní pohody a uspěch v další práci.

redakce

Nebývá příliš častým zvykem, aby novodobé ražby přinášely ukázky rodové heroldiky. Tím více potěší nová medaile agilní pobočky ČNS v Hradci Králové, vydaná k 25. výročí jejího trvání.

Medaile vaversu přináší pohled na zaniklý zámek v Kuksu nad Labem a sochy Spravedlnosti a Štědrosti z galerie M. B. Brauna. Kruhový nápis "Česká numismatická společnost - pobočka v Hradci Králové 1956 - 1981." U spodu nápis "Matyáš B. Braun - Kuks". Na reversu je portrét hraběte F. A. Šporka, od jehož narození uplyne letos 320 let. Portrét je doplněn hraběcím znakem Šporku podle majestátu z roku 1664. Kruhový opis "František Antonín hrabě Špork".

Autorem medaile, která jistě bude ozdobou sběratelských vitrin, je zasloužilý umělec Milan Knobloch, ražbu provedla státní mincovna v Kremnici.

H.

Úprava rukopisu

K otištění se přijímají příspěvky členů Genealogického a heraldického klubu DK ROH Královopolské strojírny v Brně, případně i práce nečlenů. Redakční rada si vyhražuje právo zkrátit zasláný příspěvek, aniž by se tím narušil jeho smysl. Závažnější zásahy do textu lze provést jen s vědomím autora.

Za správnost a původnost článků odpovídají autoři. Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

Citace - musí odpovídat ČSN 01 0197. U citací knih se uvádí jméno autora, název díla, místo a rok vydání a strana, která se citace týká.

U časopisů nejdříve jméno autora článku, název článku, název časopisu, ročník, rok vydání, číslo a strana.

U pramenů uvádíme nejdříve instituci, kde je pramen uložen, fond a číslo, pod kterým je uložen, příp. bližší označení - karton, svazek, folio, strana apod.

Citace se uvádějí vždy v původním znění a v původní řeči, citace v jiné abecedě než v latince se přepíše do latinky.

Úprava strojopisu - příspěvek musí být napsán psacím strojem s normálními typy (ne perličkou) na bílém papíře formátu A4 jen po jedné straně.

Na jednom řádku smí být nejvýše 60 úderů včetně mezer. Stránka smí obsahovat nejvýše 30 řádků. Kresby musí být předem konsultovány s redakční radou.

Příspěvky musí být odevzdány ve dvou kopíích. Příspěvky nejsou honorovány.

GENEALOGICKÉ A HERALDICKÉ INFORMACE

Vydává jako interní tisk pro potřebu členů v nepravidelných lhůtách Genealogický a heraldický klub při DK ROH Královopolské strojírny v Brně, Palackého 78.

Odpovědný redaktor: František Špirk

Řídí redakční rada: PhDr Tomáš Krejčík (výkonný redaktor)
JUDr Jiří L. Bílý a Vilém Walter

Příspěvky zasílejte ve dvou kopiích na adresu PhDr Tomáš Krejčík, Grohova 33, 602 00 Brno.

Kresba na obálce: Jiří Hanáček

Bezplatný odběr vázán zaplacením ročního členského příspěvku.

Povoleno odborem kultury NV města Brna č.j. 7/82.